

FİİLİMSİLER (EYLEMSİLER)

Fiillere getirilen birtakım eklerle oluşturulan;
fiillerin **isim, sıfat, zarf** şeklini yapan sözcüklere
fiilimsi denir.

Fiilimsi

FIİL DEĞİLİM,

FIİLE BENZERİM.

İSİM KÖKÜNDEN TÜREMEM,

FIİL KÖKÜNDEN TÜRERİM.

İSİM,SIFAT,ZARF OLURUM,

CÜMLELERİ BİRLEŞTİRİRİM.

SANA KOLAYLIK OLSUN

EKLERİMİ BUL BENİM.

İsim-Fiil

-ma, -ış, -mak

Sıfat-Fiil

-an, -ası, -mez, -ar,
-dik, -ecek, -miş

Zarf-Fiil

-erek-arak, -a-e, -meksizin,
-ınca,-r...mez,-inceye kadar
,-eli,- eli beri,-dıkça,
-eceği zaman,-dikten sonra,
-ip, -erek, -ken...

1. İsim-Fiil (Mastar)

Fiillere getirilen “-ma, -me, -mak, -mek, -ış, -iş, -uş, -üş” ekleriyle yapılır. Bu ekleri, aklımızda daha kolay kalması için “-ma,-ış,-mak” şeklinde kodlayabiliriz. Bu ekler fiillere gelerek onları cümle içinde “isim” yaparlar. İsim-fiiller, fiillerin isim gibi kullanılabilen şekilleridir.

Balık **tutmak** en sevdiğim hobidir.

Kapıdan **girişini** unutamıyorum.

Depolama, veriler için önemlidir.

Günümüzde para **savurma** en büyük sorun.

İç çekişi görülmeye değerdi.

Sevmek, her yiğidin harcı değildir.

Karalama yapmayalım kağıtlara.

Dünkü maçtaki o **atışı** çok beğendim.

Bir kez de **temizleme** işini o yapsın!

UYARI:

İsim-fiil eki almış olmasına rağmen zamanla kalıplaşarak bir varlığın veya kavramın adı haline gelmiş sözcükler vardır. Bunlar fiilimsi olarak kabul edilmezler.

çakmak (ateş yakma aracı), dolma (yemek türü),
dondurma (soğuk yiyecek), kazma (toprak kazma aracı)...

UYARI:

O kitaba dokunma.

cümlesinde “dokunma” sözcüğü **olumsuzluk eki almıştır** ve bir işin yapılmayacağını bildirir.

Camlara dokunma insana huzur verir.

cümlesindeki “dokunma” sözcüğü ise **isim-fiildir**; çünkü sözcük olumsuz anlam vermiyor ve bir eylemin adını bildiriyor.

2. Sıfat-Fiil (Ortaç)

Fiillere getirilen “**-an** (-en), **-ası** (-esi), **-maz** (-mez), **-ar** (-er), **-dik** (-dik / -duk /-dük), **-acak** (-ecek), **-miş** (-miş / -muş / -müş)” ekleriyle yapılır. Bu ekleri, aklımızda daha kolay kalması için “**-an, -ası, -mez, -ar, -dik,-ecek,-miş**” şeklinde kodlayabiliriz.

Çoğu zaman sıfat görevinde kullanılırlar. Varlıkları niteledikleri için sıfat, yan cümlecik kurdukları için de fiil sayılan kelimelerdir.

Soruyu ilk **çözen** öğrenciye hediye var.

Yıkılası dağlar ayırdı bizi.

İş yerine **kırılmaz** cam taktıralım.

Hiç **içilir** bir çorba olmamış bu.

Aramadık yer bırakmadım, yine bulamadım.

Atılacak kumaşları buraya koy.

Şımartılmış çocukların başarı oranı da düşük oluyor.

UYARI:

Sıfat-fiil eki almış olmasına rağmen bazı sözcükler kalıplaşarak kalıcı isim olur.

yakacak (odun/kömür), dolmuş (ulaşım aracı), çağlayan (hızlı akan su kaynağı)...

UYARI:

Sıfat-fiiller niteledikleri isim düştüğünde onun yerine geçerek bir isim gibi kullanılırlar yani adlaşırlar. Sıfat-fiiller adlaşmış olsa bile fiilimsi sayılırlar.

Açılmış cevizleri tabağa, açılmamış cevizleri poşete koy.
Açılmışları tabağa, açılmamışları poşete koy.

3. Zarf-Fiil (Bağ-fiil / Ulaç)

Fiillere getirilen “-ken, -alı (-eli), -madan (-meden), -ince (-ınca / -unca / -ünce), -ip (-ıp / -up / -üp), -arak (-erek), -dıkça (-dikçe / -dukça / -dükçe / -tıkça / -tikçe / tukça / -tükçe), -e... -e (-a... -a), -r... -maz (-r... -mez), -casına (-cesine), -meksizin (-maksızın), -dığıında (-diğinde / -duğunda / -dügünde / -tığında / -tiğinde / -tuğunda / -tügünde)” ekleriyle oluşturulan sözcüklerdir. Birleşik bir cümlede iki cümleyi bağladıkları için bağlaç; özne, nesne, tümleç aldıkları için fiil sayılan kelimelerdir.

Bağ fiillere “ulaç” da denir. Çekim ekleri almazlar. Cümlede zarf olarak kullanılırlar.

Dereyi **görmeden** paçaları sıvama.

El, elin eşeğini **türkü çağırarak** arar.

Kol **kesilirken** parmak acımaz.

Çocuklar, **konuşa konuşa** yanımızdan geçtiler.

İçeri **girer girmez** konuşmaya başladı.

O mahalleden **ayrılalı** tam üç yıl olmuş.

Konuşarak halletmeliyiz bütün problemleri.

Küçükken **güle oynaya** okula giderdik.

Sizinle **İstanbul'a gelince** görüşürüz.

Ders çalışırken uyuyakalmışım.